

Qui m'ajuda a fer els deures?

Comenteu i amplieu el contingut del article al web: www.omnium.cat/article/3899

ROSA BOIXADERAS

Sembla que, des que hi ha escoles, l'alumnat no en té prou amb la feina que fa en les hores lectives i l'ha de continuar a casa. Aprendre de memòria les taules de multiplicar, les conjugacions verbals, omplir quadernets de cal·ligrafia, repetir còpies o operacions aritmètiques, elaborar mapes... són algunes activitats que s'han fet com a deures a casa tota la vida. Encomanar deures ja forma part de la tradició i de la manera de fer de la majoria de mestres. Alguns fan fer els exercicis o activitats que no s'ha tingut temps d'acabar i d'altres en proposen de noves.

Els infants i adolescents amb unes motxilles carregades de llibres i amb resignació arriben cada dia a casa amb una tasca o altra pendent. L'actitud de les famílies davant d'aquest fet pot ser ben diversa. N'hi ha que se'n desenten, per manca d'interès o de coneixements, d'altres valoren molt positivament que quan arribin els seus fills de l'escola, hagin de continuar treballant. Fins i tot hi ha pares que fan l'opció d'un tipus d'escola determinat en funció de la quantitat de deures que donen als alumnes. També n'hi ha que es posen l'obligació d'ajudar-los i n'hi ha que ho fan fins a tal punt que els els fan ells directament.

Com sempre, cada infant i cada família són un món i es fa difícil generalitzar, però quan ens plantejem les finalitats de fer deures a casa no podem deixar d'analitzar com ho deuen viure els nens i nenes. De fet, segur que els aplicats, els que gaudeixen treballant, que encara que siguin una minoria també n'hi ha, ho viuen d'una manera satisfactòria, sobretot si no tenen gaires problemes a l'hora de resoldre'ls. Es tracta dels alumnes organitzats, que s'han acostumat a responsabilitzar-se, a complir allò que toca fer i que no saben tornar l'endemà a l'escola sense haver fet els deures. Naturalment també deuen tenir dies de tot, i en alguns moments també se'ls deu fer feixuc, però ho superen ràpidament i compleixen. N'hi ha d'altres, segurament la majoria, que tot i que no els fa cap il·lusió, acaben fent-los. Alguns a darrera hora, quan han mirat la televisió, després de jugar a la consola o d'estar

enganxat als xats que els ofereix internet... però d'una manera o altra, potser tard a la nit, acaben fent-los per estalviar-se la mala nota o "l'enfadada" dels mestres. I també n'hi ha que tant se'ls en dóna; arriben de l'escola, deixen la motxilla en un racó, es treuen del cap l'escola i els deures i l'endemà es presenten tranquil·lament sense haver fet res.

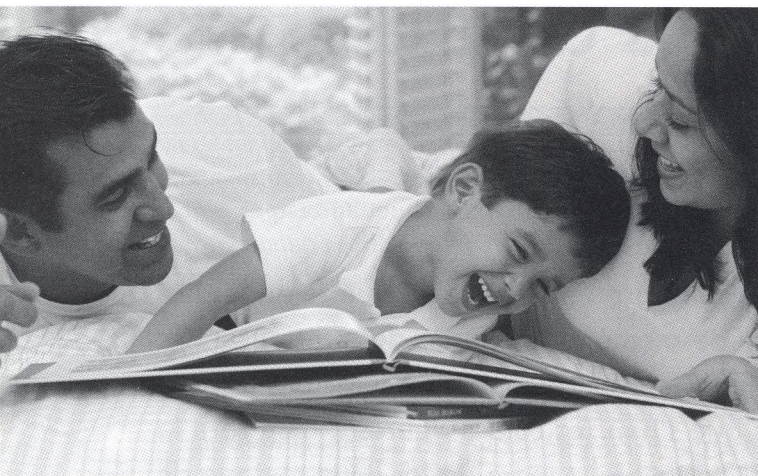
Segurament que aquestes tres maneres, molt esquematitzades, de viure la necessitat de fer els deures, estan íntimament relacionades amb la manera de ser i amb l'educació que han rebut des de ben menuts.

REFLEXIONS I PROPOSTES

Com s'ha dit anteriorment, per part de les famílies també hi ha tota mena de reaccions diferents, però pensant en un terme mitjà, ¿quin ha de ser el paper dels pares i mares davant els deures escolars?

En primer lloc, no es pot confondre l'estímul de l'interès pel coneixement amb la realització de tasques, de vegades repetitives, del que ja s'ha fet a l'escola. Transmetre l'interès per aprendre forma part de l'educació integral que pertoca a la família. Des de ben menuts se'ls ha d'anar desvetllant la curiositat per conèixer el que ens envolta i això no està només en els llibres de text o en la televisió. Justament si aquesta motivació per adquirir sabers només se centra en la tasca escolar, es pot produir en l'infant l'efecte contrari. Evidentment que s'ha de col·laborar amb l'escola en

la realització dels deures encomanats però, des de casa, aquesta part de l'educació no es pot reduir a això. Cal ajudar-los a descobrir la immensa riquesa de la natura amb sortides i excursions, a desenvolupar la fantasia amb jocs creatius i amb la lectura de contes i, sobretot, no pressionar-los massa. Cal que tinguin temps lliure on puguin fer volar la imaginació i la creativitat. Actualment hi ha la tendència d'omplir els espais lliures amb activitats extraescolars. A més dels deures, han d'anar a classes d'anglès, de música, fer esport... Hi ha infants i adolescents amb una agenda tan plena que, a la llarga, en alguns casos, se sentiran tan aclaparats que desenvoluparan un cert rebuig per tot el que sigui aprendre; en d'altres, provocarà potser passivitat, resignació, però no una veritable motivació per l'aprenentatge.

Pel que fa als deures escolars, els pares han de saber trobar un equilibri i estar atents a la reacció dels seus fills. Ni ignorar-los o quedar tranquils amb una pregunta rutinària com ara "¿ja has fet els deures?", ni prendre-s'ho com un repte personal ni, algunes vegades, convertir-ho en una lluita continua. En moltes famílies, l'hora dels deures és un moment complicat i difícil. Hi ha nens que ploren dient que no els saben fer i quan algun membre de la família el vol ajudar diu que a ell li han ensenyat diferent provocant la frustració de qui volia ajudar-lo. D'altres diuen que no en tenen per tal que els deixin fer el que els ve de gust i, en alguns casos, es crea un clima de confrontació. I és que en aquest tema el més convenient és que cada estament faci la funció que li pertoca: el professorat té la funció d'ensenyar i proposar activitats i la família la de facilitar la feina, però mai la de suplència del mestre. A casa, els deures s'han de viure com una obligació però sabent transmetre la idea

que cal responsabilitzar-se per realitzar-los. Més que ajudar en la tasca concreta, s'ha d'afavorir l'acceptació d'aquesta responsabilitat per tal que facin el treball d'una forma correcta i precisa.

Per altra banda, els equips de mestres s'han de plantejar i revisar sovint quina quantitat i quin tipus de deures han de proposar als seus alumnes. Evidentment, com en tot, les tasques que s'han de fer a casa s'han d'adequar a cada edat. Però, en totes, l'encomanar treball per fer a casa no s'ha de confondre amb l'únic instrument de relació, comunicació o de col·laboració amb les famílies. Implicar els pares en el treball escolar no s'ha de convertir en la corretja de transmissió entre família i escola. Les entrevistes individuals i les reunions col·lectives de nivell o classe han de ser el mitjà en què es canalitzi aquesta relació. N'hi ha que opinen que a vegades sembla que l'escola només serveix per planificar les tasques que s'han de fer a casa i per corregir-les i n'hi ha que no acaben d'entendre què fan els nens i les nenes tancats cinc o sis hores a l'escola si quan en surten tenen tanta feina.

En el cas dels més petits a les llars d'infants i a l'educació infantil, els deures consisteixen a fer treballar exclusivament els pares i mares. Cuidar mascotes a les vacances o caps de setmana, participar en un àlbum amb fotografies quan el fill o filla són els protagonistes del mes o fer treballs manuals són una mostra dels encàrrecs que fan les mestres a la família.

A SECUNDÀRIA, LA QUANTITAT DE FEINA A CASA HA ANAT AUGMENTANT A MESURA QUE EL PROFESSORAT S'HA ANAT TROBANT AMB MÉS PROBLEMES DE CONCENTRACIÓ A CLASSE

A l'escola primària, excepte al cicle inicial, ja està establert que l'alumnat continuï treballant a casa. Darrerament, a més de proposar, com s'ha fet sempre, exercicis o activitats d'aprenentatge del llibre o del quadern de treball –i com que la majoria de la població ja té ordinadors a casa i gairebé tothom té connexió a internet–, molts mestres encarreguen recerca d'informacions sobre temes que s'aprenen a l'escola. I, tot i que molts infants dominen força les noves tecnologies, encara els cal l'ajuda d'algun adult. Aquest fet propicia també conflictes i, sobretot, posa

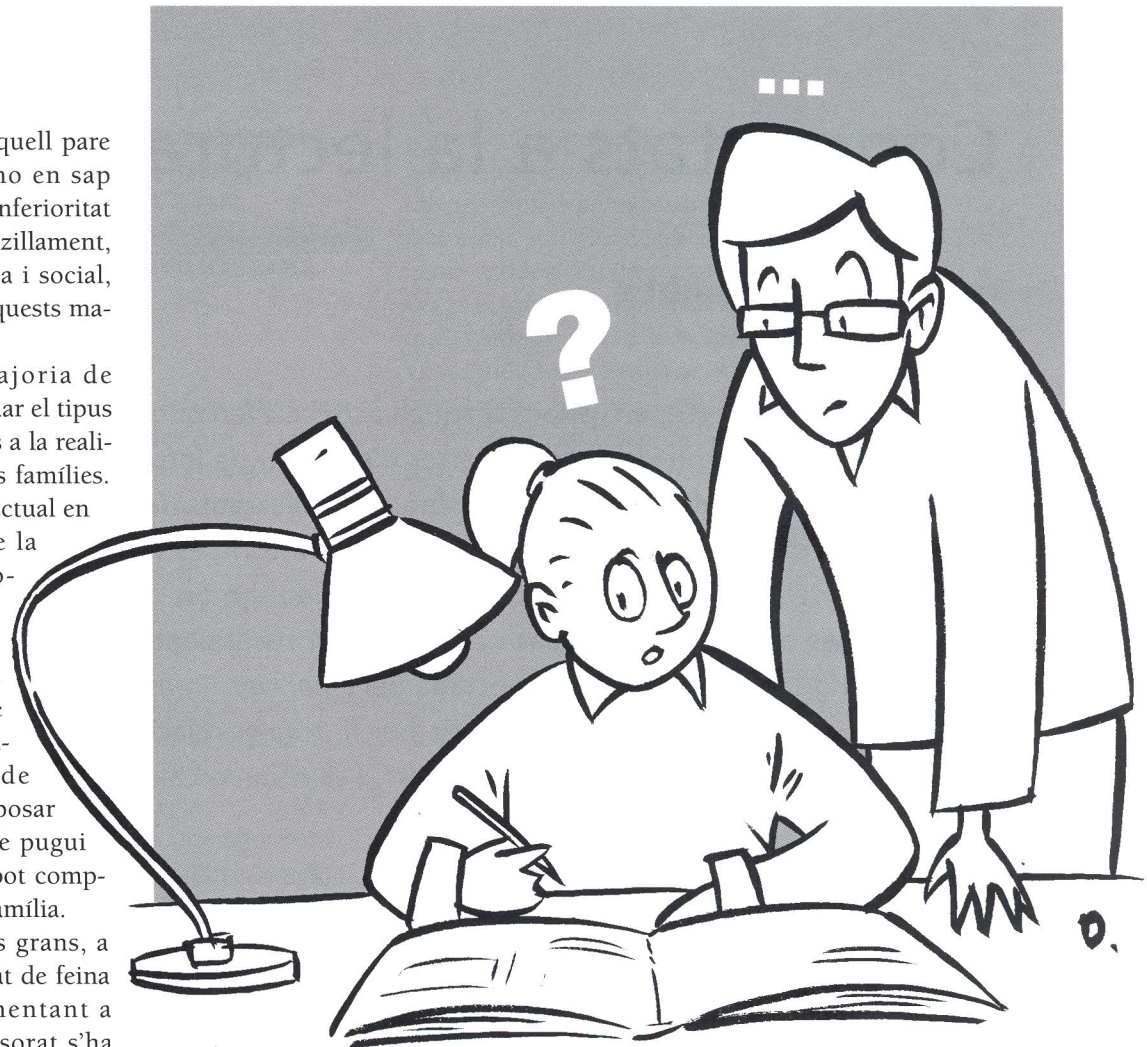
en situació delicada aquell pare o aquella mare que no en sap prou, o en situació d'inferioritat aquells infants que senzillament, per situació econòmica i social, no poden disposar d'aquests materials a casa.

Com ja fan la majoria de mestres, és bàsic adequar el tipus i la quantitat de deures a la realitat sociocultural de les famílies. En un moment com l'actual en què una gran part de la població escolar procedeix de famílies amb una cultura diferent a la nostra, s'ha d'anar molt en compte amb tot el que es demana que es faci fora de l'escola; s'han de proposar activitats que l'alumne pugui resoldre sol quan no pot comptar amb l'ajuda de la família.

En el cas dels més grans, a secundària, la quantitat de feina a casa ha anat augmentant a mesura que el professorat s'ha anat trobant amb més problemes de concentració a classe. Per poder aprendre, per assimilar els continguts escolars, és fonamental tenir uns espais de treball individual. Els nois i les noies han de poder exercitar, aprofundir i estudiar el que se'ls ha ensenyat en solitud, sense elements de distracció que no els permetin concentrar-se. Perquè els aprenentatges esdevinguin reals sempre hi ha d'haver un esforç individual, no compartit. I això, com que moltes vegades a les classes es fa difícil, el professorat opta per encomanar-ho com a deures per fer a casa.

A TALL DE CONCLUSIÓ

Ateses les anteriors reflexions, i d'altres que s'hi podrien afegir, podem concloure que els deures a casa han de tenir unes finalitats clares. En primer lloc, han de respondre a propostes d'activitats complementàries a la feina escolar i no poden ser mai repeticions del que ja s'ha après. Més que exercitar mecànicament aspectes ja assolits han de servir per ajudar els infants i adolescents a responsabilitzar-se de la seva feina. L'ob-

jectiu principal és que l'alumnat aprengui a organitzar-se i a prendre compromisos que després haurà de complir.

En segon lloc, el professorat ha de ser conscient del que es pot i el que no es pot demanar o exigir. No es pot caure en l'error que els deures han de servir per implicar les famílies en l'aprenentatge dels fills. Els canals d'implicació han de ser uns altres i no s'ha de facilitar justament allò que, en nom de la responsabilitat educativa, pot esdevenir una font de conflictes en l'àmbit familiar.

I finalment, la família ha d'adoptar una actitud activa i afavoridora però mai de suplència. El seu paper és el de garantir les condicions adequades per tal que els nens i nenes, nois i noies puguin treballar amb tranquil·litat, sense interferències i que puguin disposar del temps necessari. ■

ROSA BOIXADERAS
és mestra i psicopedagoga